

РЕШЕНИЕ

№ 4401

гр. София, 29.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 01.06.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **3594** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ), във връзка с чл. 203 и следващите, във връзка с чл. 145 и следващите от АПК.

Производството е образувано по предявен иск от [фирма], вписано в ТРРЮЛНЦ с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление: област К., общ. Б. дол, [населено място] село, п.к. 2635, представявано от Изпълнителния директор Л. В. С. срещу Министерството на Енергетиката.

От съда се иска ответникът да бъде осъден да заплати на ищеца, както следва:

- 2 080 242,39 лева (два милиона, осемдесет хиляди, двеста четиридесет и два лева и тридесет и девет стотинки) на основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, във вр. с чл. 203, ал. 1 АПК, като обезщетение за претърпени преки вреди от нищожен административен акт - писмо изх. № Е-26-Т-285/19.04.2019 г. на Директора на Дирекция „Сигурност на енергоснабдяването и управление при кризисни ситуации“ при Министерство на енергетиката;
- 208 602,08 лева (двеста и осем хиляди, шестстотин и два лева и осем стотинки) на основание чл. 86 ЗЗД, вр. чл. 84, изр. посл. ЗЗД, представляващи законна лихва за забава върху сумата от 2 080 242,39 лева, считано от 17.04.2020г. до датата на подаването на исковата молба - 12.04.2021г.;
- 1 213 505,33 лева (един милион, двеста и тринадесет хиляди, петстотин и пет лева и тридесет и три стотинки) на основание чл. 86 ЗЗД, вр. чл. 84, изр. поел. ЗЗД,

представляващи законна лихва за забава върху сумата от 11 967 862,30 лева с ДДС за периода от 19.04.2019 г. до 17.04.2020 г.;

- законната лихва за забава върху главницата за периода от датата на подаване на исковата молба - 12.04.2021 г. до датата на окончателно изплащане на дължимата сума;

- сумата на направените от ищеца разноски (държавна такса, съдебни разноски и адвокатски хонорар) в настоящото производство, съобразно представените по делото писмени доказателства в тази връзка.

В исковата молба се твърди, че [фирма] е претърпял имуществена вреда, изразяваща в разликата между пазарната стойност на допълнително закупените квоти в периода след издаване на нищожното Писмо (19.04.2019 г.) и пазарната стойност на допълнителните квоти към деня, в който същите бяха действително прехвърлени по партидата на оператора в Регистъра (17.04.2020 г.).

В изпълнение на нищожното Писмо [фирма] не е получило дължимите му безплатни квоти и е било принудено при стопански и борсови условия през 2019 г. да закупи на свободния пазар нужните количества от 186 681 тона, за да ги предаде в Регистъра по цена от 27,32 евро/тон без ДДС. Цената от 53.43330 лв. (еквивалентът на 27.32 евро/EUA) без ДДС е съответстваща на пазарните нива съгласно котировките на Европейската енергийна борса и Интерконтиненталната борса.

През 2020 г. [фирма] е получило дължимите му квоти, от които е било незаконнообразно лишено в изпълнение на процесното Писмо. Към датата на получаването им по партидата на ищеца в Регистъра стойността им съгласно котировките на Европейската енергийна борса е в размер от 21,62 евро/тон без ДДС.

[фирма] е използвало така получените квоти за предаване на верифицираните емисии. Разликата в стойността на квотите по борсови цени съставлява имуществена вреда за [фирма], която не се обезщетява с последващото предаване на емисионните квоти в размер на 186 681 тона, тъй като към момента на лишаването от квотите (19.04.2019г.) стойността им е била по-висока от момента на получаването им година по-късно (17.04.2020г.). За установяване на това обстоятелство са представени борсови справки за съответните периоди от Европейската енергийна борса и Интерконтиненталната борса, както и правим доказателствено искане за допускане на съдебна технико-икономическа експертиза.

По-конкретно, [фирма] е било принудено да закупи 186 681 допълнителни броя квоти при пазарна стойност от 53.43330 лв. (еквивалентът на 27.32 евро/EUA) без ДДС, като впоследствие получи този брой квоти при пазарна стойност от 42.29 лв. (еквивалентът на 21.62 евро/EUA) без ДДС.

Горното обуславя разлика в цената (имуществена вреда) в размер на 2 080 242,39 лева (два милиона, осемдесет хиляди, двеста четиридесет и два лева и тридесет и девет стотинки), която се претендира с искова молба.

На основание чл. 86 ЗЗД, вр. с чл. 84, изр. последно ЗЗД, „Т.-Б. Д.“ ЕАД претендира и законна лихва за забава върху сумата от 2 080 242,39 лева, считано от 17.04.2020 г. до подаването на настоящата искова молба на дата 12.04.2021г. в размер на 208 602,08 лева. (двеста и осем хиляди, шестстотин и два лева и осем стотинки), както и от подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

[фирма] твърди, че е претърпяло имуществена вреда в размер на законната лихва, изчислена върху сумата, която дружеството заплати на [фирма] за

допълнителния брой квоти, изчислена от датата на издаване на нищожния административен акт (19.04.2019 г.) до деня, в който на оператора фактически бяха разпределени процесиите квоти (17.04.2020г.).

Вследствие от издаването на нищожния административен акт [фирма] е било принудено да заплати сума в размер на 11 967 862.30 лева с ДДС за закупуването на допълнителните 186 681 квоти. Операторът е бил незаконосъобразно лишен от ползването на тази парична сума, тъй като задължението за закупуване възникна именно поради издадения нищожен административен акт. Изложеното обуславя отговорността на ответника по чл. 86 ЗЗД, вр. чл. 84, изр. поел. ЗЗД, за заплащането на законна лихва върху така определената главница за периода от 19.04.2019 г. до фактическото разпределяне на квотите по партидата на оператора на дата 17.04.2020 г.

В хипотезата на нищожен административен акт, съгласно тълкуването, дадено в т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК на ВКС, началният момент, от който тече мораторната лихва за забава, е моментът на издаване на акта, когато се касае за нищожност на административния акт.

В настоящия случай, тъй като отговорността по ЗОДОВ е деликтна, задължението за заплащане на мораторна лихва възниква от извършване на деликта (издаването на нищожния административен акт), а не от момента, в който [фирма] е погасил задължението си за заплащане на допълнителния брой квоти към [фирма].

Следователно, с настоящата искова молба се претендира законна лихва за забава в размер на 1 213 505,33 лева (един милион, двеста и тринадесет хиляди, петстотин и пет лева и тридесет и три стотинки), изчислена върху сумата от 11 967 862,30 лева с ДДС за периода от 19.04.2019 г. до 17.04.2020 г.

В дадения от съда срок е постъпил писмен отговор от ответника Министерство на Енергетиката.

По време на проведеното по делото открито съдебно заседание, ищецът се представлява от адвокат Т. Д., който поддържа исковата молба. Претендира се разности. Представя допълнителни съображения в писмен вид.

Ответникът – Министерство на енергетиката, се представлява от адвокат И. и адвокат Б., които оспорват исковата молба. Представени писмени бележки, в които се твърди, че предявените искове са недоказани по основание и размер, поради което следва същите да бъдат отхвърлени. Претендира се присъждане на адвокатско възнаграждение.

Участвалият в производството по делото прокурор, като представител на СГП, изразява становище за неоснователност и недоказаност на предявените искове.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав, след като взе предвид направените в исковата молба твърдения, изразеното становище на пълномощника на ответника и това на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че с Писмо изх. № Е-26-Т-285/19.04.2019 г. Директорът на Дирекция „Сигурност на енергоснабдяването и управление при кризисни ситуации“ при Министерство на енергетиката е разпределил на [фирма] безплатни емисионни квоти в размер на 262 662 тона, вместо дължимите за съответната година в размер на 449 343 тона.

С Решение № 139 от 26.06.2020 г. по адм. д. № 359/2019 г. Административен съд - [населено място] е обявил нищожността на писмото. С Решение № 1460 от 04.02.2021

г. по адм. д. № 9341/2020 г. ВАС е оставил в сила цитираното решение.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на иска: искът е допустим. Той е предявен след отмяна на административен акт и срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто нищожен акт се твърди, че са причинени вредите.

Ищецът е активно легитимиран и твърди, че е претърпял неимуществени вреди.

Разгледан по същество, искът е неоснователен.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различieto по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции.

Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл. 45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на деликвента към противоправното деяние. Характерно е за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове. Издаването на подобни актове е регламентирано в съответните закони. Касае се за всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увреждения може да търси обезщетение. Незаконосъобразните административни

актове са последица от несъобразност на поведението на длъжностните лица с разпоредбите на закона или подзаконовите нормативни актове. Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на административната дейност. Това е така, защото деликтната отговорност на държавата/общината не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца (арг. чл. 154, ал. 1 от ГПК, във връзка с чл. 144 от АПК) е да проведе главно и пълно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения иск, а за съда съществува задължение да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ с оглед твърденията на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на административен акт от орган на ответника; 2. незаконосъобразност на административния акт; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконосъобразния акт и настъпилия вредоносен резултат.

1. Първа предпоставка.

Първата предпоставка в случая е доказана. Независимо от твърденията на ответника, че Писмо изх. № Е-26-Т-285/19.04.2019 г. Директорът на Дирекция „Сигурност на енергоснабдяването и управление при кризисни ситуации“ при Министерство на енергетиката не е административен акт по смисъла на чл. 21 от АПК, с влязло в сила Решение № 139 от 26.06.2020 г. по адм. д. № 359/2019 г. Административен съд - [населено място] е обявил нищожността на писмото. Т.е. в случая със сила на присъдено нещо е прието за установено, че е налице годеен за оспорване административен акт, по смисъла на чл. 21 от АПК.

2. Втора предпоставка.

Втората предпоставка за ангажиране на отговорността на държавата, в случая не се установява от диспозитива на цитираното съдебно решение. Писмото не отменено като незаконосъобразно, което условие за предявяването на иск по чл. 203 от АПК. Това обстоятелство задължава настоящия съдебен състав да установи законосъобразността на обявеното за нищожно писмо, защото съгласно чл. 204, ал. 3 от АПК, когато вредите са причинени от нищожен или оттеглен административен акт, незаконосъобразността на акта се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетение. Визираната разпоредба задължава настоящия съдебен състав да прецени, след обсъждане на събраните в хода на производството доказателства, доколко е налице незаконосъобразност на Писмо изх. № Е-26-Т-285/19.04.2019 г. Директорът на Дирекция „Сигурност на енергоснабдяването и управление при кризисни ситуации“ при Министерство на енергетиката, ако то беше издадено от компетентен орган.

В тази връзка настоящият съдебен състав напълно споделя изложените в Решение № 139 от 26.06.2020 г. по адм. д. № 359/2019 г. на Административен съд - [населено място], мотиви касаещи незаконосъобразността на процесното писмо.

Писмото е издадено при спазване на общите процесуални правила на чл. 35 и чл. 36 от АПК и е съобразено с волята на държавата да се съобрази с указанията на ЕК за необходимост от корекция на безплатните квоти за инвестициите, включени от Националния план за инвестициите (НПИ). То е съставено след получаване на указателното писмо от 22.02.2019 г., последвано от кореспонденцията между Република България и ЕК от 06.03.2019 г., 11.04.2019 г. и писмото – отговор на указанията от 17.04.2019 г., придружено с таблицата за разпределение на намалените квоти след преизчислението на цената по указания от ЕК начин за 2018 г. (всички тези доказателства се намират в кориците на първоинстанционното дело по оспорване на писмото).

От друга страна относимото в случая право на ЕС - Директива 2003/87/ЕО и решенията на ЕК, както и националното право – Закона за енергетиката (ЗЕ), Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК), подзаконовите нормативни актове по прилагането им и Наредбата за организацията и контрола по изпълнението на Националния план за инвестиции за периода 2013 – 2020 г. (наричана за краткост Наредбата), не съдържат правна възможност за корекция на определената от министъра на енергетиката корекционна референтна цена след издаване на заповедта по чл. 3, ал. 3, т. 2 от Наредбата. Предназначението на заповедта е да определи корекция на цената, която е в сила за следващата календарна година. Със заповед на Министъра на енергетиката № С-РД-16-586/03.07.2017 г. е определена цената от 5.095 евро на тон CO₂ за 2018 г. Следователно, с процесното писмо от 19.04.2019 г. е извършена корекция на цената на 8.93 евро на тон CO₂ за 2018 г., без законово правно основание. В случая липсва и производство по възобновяване на производството по издаване на заповедта на министъра по реда на чл. 99 и следващите от АПК. Липсата на проведено производство по възобновяване, с отмяна на заповедта на министъра и издаване на нова такава, последвана от писмо от министъра до оператора по чл. 12, ал. 3 от Наредбата, предопределя материалната незаконосъобразност на оспореното писмо.

Писмото противоречи на целта на закона във връзка с принципа за съразмерност по чл. 6 от АПК. Поради нуждата от закупуване на свободния пазар на квоти вместо получаване на безплатните такива по НПИ в дължимия срок във връзка със спазване на срока по чл. 49, ал. 1 от ЗОИК, оспореното писмо е засегнало правата на дружеството в по-голяма степен от необходимата за постигане на целта. Не е спазена целта на одобрената от ЕК държавна помощ по чл.10в от Директива 2003/87/ЕО – разпределението на безплатните квоти не съответства на извършените от дружеството и одобрени от държавата инвестиции, заложи в НПИ.

От изложеното следва, че в случая е налице незаконосъобразен административен акт, чиято констатирана незаконосъобразност може да обуслови настъпването на вреди, които следва да бъдат доказани.

3. Трета предпоставка.

Относно третата предпоставка - наличие на причинена вреда, настоящият съдебен състав намира същата за доказана по следните съображения.

3.1. Относно настъпването и вида на вредите.

За установяване на направените твърдения за претърпени вреди, във връзка

с доказателствената тежест, указана от съда, от страна на ищеца са ангажирани писмени доказателства и беше изслушано заключение на съдебно-икономическа експертиза.

Страните не спорят, че [фирма] е лицензиран оператор на инсталация за производство на електрическа енергия, включен с номер № BG-022 в НПИ 2013 - 2020 г. НПИ е приет на основание чл. 10в, параграф 2 от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за преходно безплатно разпределяне на квоти емисии на парникови газове за модернизиране производството на електроенергия и е одобрен от Европейската комисия с Решения № С (2012) 4560 от 06.07.2012 г. и № С (2013) 8455 от 04.12.2013 г.

Съгласно чл. 40, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 389/2013 на Комисията от 02.05.2013 г. за създаване на Регистър на ЕС съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, който е пряко приложим акт от законодателството на ЕС, емисионните квоти съставляват инструмент, търгуем на пазара. В съответствие с чл. 52, ал. 1 и ал. 2 ЗОИК - всички търгове на квоти за емисии на парникови газове по този закон се провеждат в съответствие с Регламент (ЕС) № 1031/2010. Търговете се организират и осъществяват на обща тръжна платформа, определена в съответствие с Регламент (ЕС) № 1031/2010. Съгласно дефиницията на §1, т. 26 от ДР на ЗОИК, квотите представляват имуществени права - права за отделяне на един тон еквивалент на въглероден диоксид в рамките на определен период, които са валидни за целите на Европейската схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове (Е.) и могат да бъдат прехвърляни.

От изложеното следва, че емисионните квоти съставляват специфични, оценими в пари права и всяко волеизявление на административен орган за отпускането им или отказ за отпускането им на определено лице има характер на индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21 АПК (както впрочем са възприели изрично съдебните състави в съдебното производство по оспорване на Писмото, завършило с обявяване на нищожността му).

Наредбата предвижда да се разпределят определен брой безплатни квоти за емисии парникови газове срещу извършени от оператор на инсталация инвестиции, като това е създаденият на европейско ниво механизъм, чрез който операторите биват насърчавани да извършват инвестиции. Броят отпуснати квоти се изчислява на база референтна цена за един брой квота, определена от министъра на енергетиката и съотнасянето на референтната цена за един брой квота към общата сума на извършените от съответния оператор инвестиции. Чл. 69а, ал. 1 от ЗЕ въвежда задължение на енергийните дружества с инвестиционни проекти, включени в Националния план, да изпълняват задълженията си по него и да докладват на министъра на енергетиката.

В разглеждания казус не е спорно, че [фирма] е изпълнило задължението си за инвестиции, установено в Националния план за 2018 г. Целта на инвестициите, съгласно чл. 3 от Наредбата, е модернизация и подобряване на инсталацията на дружеството и намаляване на емисиите на парникови газове по икономически ефективен начин, в резултат на което дружеството има право да получи пълния размер на определените в Националния план 449 343 безплатни квоти (при референтна цена от 5.095 евро/тон). Инвестициите,

извършени от [фирма] за 2018 г., са надлежно приети от министъра на енергетиката с доклад № С-04-02-56 от 31.01.2019 г. по реда на чл. 11, ал. 1 от Наредбата. Годишният доклад на министъра е изготвен след изпълнение от ищеца на задълженията по чл. 10, ал. 1 от Наредбата - представен технически отчет за изпълнението на Националния план за 2018 г., финансова справка за степента на изпълнение, финансова справка за направените разходи и одиторски доклад за фактическите констатации. Инвестираната сума за 2018 г. съгласно финансовия доклад за направената инвестиция, заверен от одитор, при референтна цена от 5.095 евро/тон CO2 за 2018 г., съответства на 449 343 тона безплатни квоти, които [фирма] следваше да получи изцяло.

С обявеното за нищожно Писмо изх. № Е-26-Т-285/19.04.2019 г. на [фирма] са определени безплатни квоти в размер на 262 662 тона, вместо утвърдените в съответствие с Националния план 449 343 тона.

Квотите, които фактически са преведени по партидата на [фирма] в Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове, наричан за краткост „Регистъра“ на 25.04.2019 г. са в размер на 262 662 тона. Това обстоятелство не е спорно по делото и е видно от приложеното извлечение от Регистъра и от писмо-потвърждение за трансакция № Е., с което на 25.04.2019 г. дружеството е уведомено за извършеното прехвърляне на 262 662 квоти за емисии парникови газове, т.е. със 186 681 по-малко броя квоти от предвидените за 2018 г. 449 343 броя квоти. В писмото е посочено, че [фирма] и задължението да закупи допълнителното количество квоти, които не са му разпределени - 186 681 тона. Крайният законов срок за закупуването на квотите според ЗОИК е 30.04.2019 г.

Задължението за допълнително закупуване на квоти от 186 681 тона за [фирма] следва пряко от разпоредбата по чл. 48, ал. 1 от ЗОИК. При получени по партидата на дружеството в Регистъра по-малко безплатни квоти, дружеството е било длъжно, по заплахата от налагане неимуществени санкции да закупи цялото необходимо количество емисии. Пълното количество квоти, съответстващо на емитираните от дружеството верифицирани количества емисии през 2018 г., е в размер на 1 193 696 тона съгласно писмо изх. № РТЕ-971 от 16.04.2019 г. на изпълнителния директор на Агенцията по околната среда, приложено към исковата молба и прието като доказателство по делото.

Във връзка с издаването на писмото [фирма] е било принудено да закупи от [фирма] ([фирма]) допълнително указания му брой квоти, за да ги предаде в срок до 30.04.2019 г. в изпълнение на задължението си по чл. 48, ал. 1 ЗОИК, като надлежно погаси паричното си задължение към продавача. През 2020 г., със заповед № РД- 296/15.04.2020 г. на Министъра на околната среда и водите, в полза на [фирма] са разпределени и останалите дължими за 2018 г. - 186 681 броя квоти. Тези квоти са преведени по партидата на оператора на дата 17.04.2020 г.

[фирма] е издало на [фирма] фактура № [ЕГН] от 30.04.2019 г., удостоверяваща плащане по сключената между двете страни търговска сделка с предмет закупуване на допълнителни 186 648 квоти на цена от 53.43330 лв. (еквивалентът на 27.32 евро/EUA) без ДДС, което се равнява на обща стойност от 11 967 862.30 лева с ДДС. В тази връзка като доказателства

по делото е приета кореспонденцията между [фирма] и [фирма] по отношение на сделката, а именно: писма с изх. № РД-01- 989А/23.04.2019 г., № 323А/23.04.2019 г. и № РД-0Г-1017/24.04.2019 г., касаеща сделката по закупуването на допълнителните 186 648 квоти в съответствие с актуалните борсови цени. Сделката по прехвърляне е вписана и в Регистъра с две последователни трансакции - № Е. и № Е..

От представените извлечения от Националния регистър по Партида № ЕU-100- 5016122-0-32 на [фирма] се установи, че на 24.04.2019 г. ищецът е получил допълнително закупените 186 648 квоти от [фирма]. На 25.04.2019 г. е получил 262 662 безплатни квоти и на 30.04.2019 г. е предал 1 193 696 квоти в изпълнение на задължението си по чл. 48, ал. 1 от ЗОИК.

Ищецът твърди, че [фирма] е погасило надлежно дължимата към [фирма] сума по Фактура № [ЕГН]/30.04.2019 г. - 11 967 862.30 лева с ДДС - чрез нейното прихващане със свои насрещни парични вземания.

За установяване на последното обстоятелство по делото беше допуснато, изслушано и прието заключение на съдебно-икономическа експертиза (СИЕ). Експертът е описал коректно наличните документи, имащи отношение към спора. Отговорено е изчерпателно на поставените въпроси, като са направени изводи, след проверка и анализ на събраните писмени доказателства. При изготвяне на заключението вещото лице е направило справки в Националния регистър по Партида и в счетоводствата на [фирма] и [фирма].

Изготвени са подробни справки, касаещи датите на извършените между страните прихващания.

Съдът намира, че следва да кредитира изводите в заключението като мотивирани, логични и компетентни.

На първо място следва да се отбележи, че прихващането на насрещни задължения между два правни субекта е валиден способ за погасяване на тези задължения.

Според изложеното в констативно-съобразителната част на СИЕ, за фактура № [ЕГН]/30.04.2019г., издадена от [фирма] към [фирма] за закупуване на 186 648 тона емисионни квоти от [фирма] предоставени от [фирма] на обща стойност в размер на 11 967 862,30 лева, са направени **две погасявания**, посредством **Тристранен Протокол № 117/10.06.2019 г.**, (подписан между [фирма], [фирма] и [фирма]) [фирма], чрез който са погасени частично задълженията към [фирма] със сумата в размер на **199 601,58 лева и Споразумение от 17.06.2019 г.**, чрез което е погасената останалата част от задължението на [фирма] към [фирма] в размер на **11 768 260,70 лева**.

Задължението на [фирма] към [фирма] в размер на 11 967 862,30 лева по фактура №[ЕГН]/30.04.2019 издадена от [фирма] към [фирма], според експерта е **счетоводно приключено**.

Както процесната фактура № [ЕГН]/30.04.2019 издадена от [фирма] към "Т.-Б. Д.", така общо десет броя фактури, издадени от [фирма] към [фирма] са отразени надлежно в счетоводствата на двете дружества.

По време на проведеното по делото последно открито заседание вещото лице уточни, че във връзка със зададени от страните писмено въпроси към заключението е изготвен и писмен отговор. На стр. 3 от писмения отговор на въпросите на ищеца в колони 1 и 2 са описани номерата на фактурите и

съответните стойности, които са записани в споразумението за прихващане между [фирма] и [фирма]. В колони 3 и 4 са посочени номерата на фактури и сумите, по които е извършено прихващане по фактури, издадени от „Т. – Б. дол“. Тези фактури са за различни услуги включително за продажба на енергия, за ползване на помещения под наем и т.н. Фактурите са разделени на две части. В колони 1 и 2 е посочена информацията така, както е отразена в процесното споразумение. Фактурите, посочени на редове от 1 до 4 са предмет на споразумението, отразени са в счетоводството на „Т. – Б. дол“, но не е извършена счетоводна операция по прихващането им във връзка с издадената фактура № 55 за допълнителни емисионни квоти. Фактурите, посочени в редове от 5 до 10 са предмет на споразумението и са намерили първично счетоводно регистриране в счетоводството на „Т. – Б. дол“ и същите са осчетоводени в счетоводството на „Т. – Б. дол“ като прихващане по споразумение, но на ред 5, 6 и 10, които са повдигнати в цвят сумата не съвпада с предмета на споразумението. Колони 5 и 6 отразяват счетоводното записване на фактурите, предмет на споразумението. При [фирма] само по отношение на първата фактура няма счетоводно записване по споразумението, а на редове 2, 3, 6 и 10 сумата не съвпада със сумата, предмет на споразумението.

Общата сума за прихващане е посочена в последния ред на колона 2, но процесът за прихващането е започнал преди издаването на фактура № 55, а реално споразумението за прихващане от 17.06.2019 г. не може да бъде разглеждано самостоятелно, защото то е било предхождано от протоколи за прихващане между двете дружества, като Протокол № 117 е тристранен протокол, в който участва и електросистемен оператор и съгласно, който са направени прихващания на дължими суми между трите дружества. Крайната сума на прихващането е отразена най-отдолу **в колони 4 и 6, тя съвпада и в двете счетоводства**, но прихващането е извършено по различен начин. Фактура № 55, издадена от [фирма] е на стойност от 11 967 862,30 лв. **Описаните фактури са осчетоводени надлежно в счетоводствата на [фирма] и „Т. – Б. дол“ – има налице реално извършено прихващане, но счетоводно то е направено по различен начин в двете счетоводства.** **Всички описани фактури в колоните касаят прихващания по фактура № 55.**

Крайната констатация на експерта е, че като тотална сума е прихваната тази, отразена в колони 4 и 6. Стойностите, записани на ред 11 отразяват констатациите за това по съвпадащи номера на фактури, каква е сумата от общото им осчетоводяване, направено съответно в Т. „Б. Д. [фирма]. В случая е видно, че има съвпадение между фактурите, но прихващането е било извършено на различна стойност в двете счетоводства.

Според вещото лице, често се случва търговски дружества да извършват прихващане без споразумение, което не е желателно, а само по кореспонденция по имейл, при което се получават грешки в счетоводството.

След обсъждане на събраните писмени доказателства и заключението на СИЕ, настоящият съдебен състав достигна до следните изводи.

Съдът намира за обосновани доводите на ищеца, че в случая са налице предпоставките на чл. 103 от ЗЗД. С извършеното прихващане страните са

погасили насрещни, ликвидни и изискуеми задължения. От страна на [фирма] е погасено задължение към [фирма] в размер на 11 967 862.30 лв., по издадена Фактура № [ЕГН]/30.04.2019 г. По делото са представени всички първични и вторични счетоводни документи за установяване на реалността на извършеното прихващане, в какъвто смисъл е и заключението на СИЕ. Налице е съществено и реално намаление в патримониума на [фирма] вследствие на незаконосъобразно вмененото му задължение, произтичащо от процесното писмо за закупуване на допълнителни 186 681 квоти за емисии на парникови газове.

Съдът намира за неоснователен довода на ответника, че констатираните от вещото лице известни разминавания между част от номерата на фактурите, посочени в Споразумението за прихващане от 17.06.2019 г. и счетоводните записи поставят под съмнение реалността на прихващането. Счетоводни грешки в извършваните записвания не могат да повлияят върху договорения от страните в споразумението и в тристранния протокол погасителен ефект, като последица от волята на страните да извършат тези погасявания на взаимни задължения. Солиден аргумент в подкрепа на този извод се открива и в цитираното по-горе заключение на СИЕ, според което фактурите, издадени от [фирма] и [фирма] са осчетоводени надлежно в счетоводствата дружествата. Налице е реално извършено прихващане, но счетоводно то е направено по различен начин.

Допуснати пропуски или неточности при счетоводното отразяване на постигнати между контрагентите договорености не могат да направят тези договорености нищожни или унищожяеми. Не е случайно, че Закона за счетоводството и Международните и Националните счетоводни предвиждат редица коригиращи инструменти, за отстраняване на допуснати счетоводни грешки. В случая е важно и не е спорно, че двете дружества са имали ликвидни задължения по между и са достигнали до споразумение за погасяване на тези задължения чрез прихващане. Нито една от страните по тази сделка не може да търпи негативни последици, ако насрещната страна е допуснала грешки при счетоводното отразяване на първичните счетоводни документи. Съдът намира, че в случая задължението на [фирма] по Фактура № [ЕГН]/30.04.2019 г. към „Г.“ ЕООД е погасено изцяло и това погасяване е отразено като краен резултат редовно в счетоводствата на двете дружества.

За лишен от правна опора следва да се приеме довода на пълномощниците на ответника, че разпределянето на процесиите квоти се извършвало въз основа на решение на ЕК, поради което твърдените вреди, не биха могли да възникнат от обявеното за нищожно писмо. Нито пред Административен съд, [населено място], нито по настоящето дело е представено такова решение на ЕК. В тази връзка следва да се вземе предвид, че по силата на Директива 2003/87/ЕО, всяка държава-членка получава определен брой квоти за емисии парникови газове, които да продаде на търг. Този брой квоти е предварително определен и известен след 2013 г., тъй като е определен за всяка съответна година и е последователно намаляваща всяка година величина. Замисълът на въвеждането на схемата за търговия с квоти е да се определи абсолютен брой на квоти за парникови газове за всяка държава-членка, който брой да се намалява процентно всяка следваща година. Целта е операторите на

инсталации в държавите-членки да разполагат с все по-малко квоти, което ще доведе до модернизиране на техните инсталации - в противен случай подлежат на санкции. Иначе казано, българската държава е разполагала със съответния брой квоти за годината и е могла да се разпорежи с тях. Дали това разпореждане се извършва на преходен принцип чрез безплатни квоти (срещу инвестиции) или на търг - този въпрос няма отношение към разполагаемостта на квотите. Ако не се разпределят безплатни квоти, то единствено повече квоти ще се разпределят на търг.

Съдът намира за неоснователно е и възражението на ответника, че [фирма] е могло да продаде разпределените едва на 17.04.2020 г. 186 681 броя допълнителни квоти на по-висока цена от тази, на която ги е закупило през 2019 г. от [фирма]. В тази връзка бяха зададени въпроси към СИЕ. Хипотетично това е така, но за оператора на инсталация, какъвто е [фирма], няма нормативно задължение да извърши такова разпореждане. За него съществува единствено задължение да придобие определен брой квоти и то в срока по чл. 48, ал. 1 от ЗОИК, каквото задължение той е изпълнил. Следва да се отбележи, че процесните квоти се търгуват на борсата, поради което не е ясно в кой момент каква цена те биха получили.

3.2. Относно размера на твърдените вреди.

Настоящият съдебен състав намира, че [фирма] доказва, че е претърпяло имуществени вреди в твърдения размер.

3.2.1. Първата твърдяна вреда се изразява в разликата между пазарната стойност на допълнително закупените квоти в периода след издаване на нищожното Писмо (19.04.2019 г.) и пазарната стойност на допълнителните квоти към деня, в който същите бяха действително прехвърлени по партидата на оператора в Регистъра (17.04.2020 г.).

След издаване на Писмото, [фирма] не е получило дължимите му се безплатни квоти и е следвало да закупи при стопански и борсови условия през 2019 г. на свободния пазар нужните 186 681 тона, за да ги предаде в Регистъра по цена от 27,32 евро/тон без ДДС. Цената от 53.43330 лв. (еквивалентът на 27.32 евро/EU A) без ДДС е съответстваща на пазарните нива съгласно котировките на Европейската енергийна борса. На страница 59 от заключението на СИЕ вещото лице посочва, че на Европейската енергийна борса Е. към дата 24.04.2019 г. са обявени следните стойности: "Среднопретеглената стойност на подадените оферти (M. €/tCO₂)" е в размер на 27.15 евро и "Тръжната цена (A. P. €/tCO₂)" в размер на 27,02 евро". Експертът потвърждава, че извършената сделка между [фирма] и [фирма] е била пазарна, тъй като е почти идентична на борсовата цена за периода.

През 2020 г. [фирма] е получило дължимите му се квоти, от които е било лишено в изпълнение на процесното Писмо. Видно от заключението, към датата на получаването им по партидата на ищеца в Регистъра, среднопретеглената стойност на подадените оферти (M. €/tCO₂) " на Европейската енергийна борса Е. към дата 17.04.2020 г. е в размер на 21,62 евро (42,285 лева)".

[фирма] е използвало така получените квоти за предаване на верифицираните емисии. Разликата в стойността на квотите по борсови

цени съставлява имуществена вреда за [фирма], която не се обезщетява с последващото предаване на емисионните квоти в размер на 186 681 тона, тъй като към момента на лишаването от квотите (19.04.2019 г.) стойността им е била по-висока от момента на получаването им година по-късно (17.04.2020 г.).

Т.е. [фирма] е било принудено да закупи 186 681 допълнителни броя квоти при стойност от 53.43330 лв. (еквивалентът на 27.32 евро/EUA) без ДДС, като впоследствие през 2020 г. е получило този брой квоти при пазарна стойност от 42.29 лв. (еквивалентът на 21.62 евро/EUA) без ДДС.

Разликата в цените на емисионните квоти през 2019 г., когато се наложило такива да бъдат купени от ищеца и през 2020 г., когато същите са му били предоставени, е в размер на 2 080 242,39 лева (два милиона, осемдесет хиляди, двеста четиридесет и два лева и тридесет и девет стотинки), претендирани като обезщетение за вреди с исковата молба.

Размерът на тази разлика е потвърден и в заключението на СИЕ, според което „Разликата в продажната цена и "Среднопретеглената стойност на подадените оферти (M. €/tCO₂) " за 186 648 тона емисии е в размер на 2 080 795,02 лева“.

Предвид липса на изменение на иска по реда на чл. 214 от ГПК, съдът не може да се произнесе свръхпетитум, поради което следва да присъди исканото обезщетение в размера, очертан в исковата молба.

3.2.2. ***Втората търпяна от ищеца вреда се твърди, че е на основание чл. 86 ЗЗД, вр. с чл. 84, изр. последно ЗЗД.*** [фирма] претендира законна лихва за забава върху сумата от 2 080 242,39 лева, считано от 17.04.2020 г. до подаването на процесната искова молба на дата 12.04.2021 г. в размер на 208 602,08 лева. (двеста и осем хиляди, шестстотин и два лева и осем стотинки), както и от подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

В тази връзка съдът отново кредитира заключението на СИЕ, съгласно което изчислена върху олихвяема сума в размер на 2 080 795,02 лева ("Среднопретеглената стойност на подадените оферти (M. €/tCO₂) " на Европейската енергийна борса Е. към дата 17.04.2020 г.) за период от 17.04.2020 до 12.04.2021 г. е в размер на 208 657,50 лева“.

Предвид липса на изменение на иска по реда на чл. 214 от ГПК, съдът не може да се произнесе свръхпетитум, поради което следва да присъди исканото обезщетение в размера, очертан в исковата молба.

3.2.3. Третата имуществена вреда, претендирана от [фирма] се изразява в законната лихва, изчислена върху сумата, която дружеството е заплатило на [фирма] за допълнителния брой квоти, изчислена от датата на издаване на нищожния административен акт (19.04.2019 г.) до деня, в който на оператора фактически бяха разпределени процесиите квоти (17.04.2020 г.).

Както беше посочено по-горе, вследствие на издаването на нищожния административен акт [фирма] е заплатило сума в размер на 11 967 862.30 лева с ДДС за закупуването на допълнителните квоти. Дружеството е било лишено от възможността да ползва тази парична сума. Задължението за

закупуването на допълнителни емисионни квоти от [фирма] произтича от обявеното за нищожно писмо. Това обстоятелство обуславя отговорността на ответника по чл. 86 ЗЗД, вр. чл. 84, изр. поел. ЗЗД, за заплащането на законна лихва върху заплатената сума за периода от 19.04.2019 г. до фактическото разпределяне на квотите по партидата на оператора на дата 17.04.2020 г.

При наличие на обявен за нищожен административен акт, съгласно тълкуването, дадено в т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК на ВКС, началният момент, от който тече мораторната лихва за забава, е моментът на издаване на акта.

С исковата молба се претендира законна лихва в размер на 1 213 505,33 лв., изчислена върху сумата от 11 967 862,30 лева с ДДС за периода от 19.04.2019 г. до 17.04.2020 г.

Изчислена от вещото лице лихва върху фактурираната продажна цена, записана във фактура № [ЕГН]/30.04.2019 г. в размер на 11 967 862,29 лева за период от 19.04.2019 до 17.04.2020 г., е **в размер на 1 213 408,26 лева.**, т.е. последната сума следва да бъде присъдена като обезщетение, а искът да се отхвърли до пълния му размер от 1 213 505,33 лв.

4. Четвъртата предпоставка.

Направеният анализ на събраните доказателства, безспорно налага извода, за наличие на причинно-следствена връзка между обявения за нищожен акт, чиято незаконосъобразност съдът констатира в изложените по-горе мотиви и претърпените неимуществени вреди, т.е. установена е и четвъртата предпоставка за ангажиране на отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Предвид основателността на основната претенция доказана е и акцесорната претенция за присъждане на законна лихва от деня на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

С оглед на изхода на спора на ищеца и на ответника се дължат разноски, съразмерно на уважената и отхвърлена част от иска. Такива са поискани съевременно, поради което съдът дължи присъждането им, съразмерно на уважената и отхвърлената част от иска.

Водим от горното и на основание чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, **Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав,**

РЕШИ:

ОСЪЖДА Министерство на енергетиката да заплати на [фирма], вписано в ТРРЮЛНЦ с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление: област К., общ. Б. дол, [населено място] село, п.к. 2635:

1. 2 080 242,39 лева (два милиона, осемдесет хиляди, двеста четиридесет и два лева и тридесет и девет стотинки) на основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, във вр. с чл. 203, ал. 1 АПК, като обезщетение за претърпени преки вреди от нищожен административен акт - писмо изх. № Е-26-Т-285/19.04.2019 г. на Директора на Дирекция „Сигурност на енергоснабдяването и управление при кризисни ситуации“ при Министерство на енергетиката, ведно със законната лихва за забава върху главницата за периода от датата на

подаване на исковата до датата на окончателно изплащане на дължимата сума.

2. 208 602,08 лева (двеста и осем хиляди, шестстотин и два лева и осем стотинки) на основание чл. 86 ЗЗД, вр. чл. 84, изр. посл. ЗЗД, представляващи законна лихва за забава върху сумата от 2 080 242,39 лева, считано от 17.04.2020г. до датата на подаването на исковата молба - 12.04.2021 г.;

3. **1 213 408,26 лева** (един милион двеста и тринадесет хиляди четири стотин и осем и 26 ст.), на основание чл. 86 ЗЗД, вр. чл. 84, изр. поел. ЗЗД, представляващи законна лихва за забава върху сумата от 11 967 862,30 лева с ДДС за периода от 19.04.2019 г. до 17.04.2020 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска в тази му част до пълната претендирана сума от 1 213 505,33 **лева**.

ОСЪЖДА Министерство на енергетиката да заплати на [фирма], вписано в ТРРЮЛНЦ с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление: област К., общ. Б. дол, [населено място] село, п.к. 2635 на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ сумата от 2075 (две хиляди и седемдесет и пет) лв., представляваща направените в производството по делото разноски.

ОСЪЖДА [фирма], вписано в ТРРЮЛНЦ с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление: област К., общ. Б. дол, [населено място] село, п.к. 2635 да заплати на Министерство на енергетиката на основание чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ във връзка с чл. 144 от АПК, сумата от 150 (сто и петдесет) лева, представляваща адвокатско възнаграждение, съразмерно на отхвърлената част от иска, за осъществено процесуално представителство по административно дело № 3594 по описа за 2021 г. на Административен съд София - град.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Върховния Административен Съд на Република България.